

numismatisk rapport 154

Meddelelser fra Dansk Numismatisk Forening

Sagens oplysninger

Den 13. februar 2022

Københavns Byret, sagsnr. BS-43118/2021-KBH

Morten Eske Riegels Mortensen mod Dansk Numismatisk Forening m.fl. (4)

Sagens parter og andre sagsdeltagere:

Sagsøger Morten Eske Riegels Mortensen
Morten Eske Riegels Mortensen er ikke momsregistreret

Sagsøgte Dansk Numismatisk Forening
Dansk Numismatisk Forening er momsregistreret

og
Sagsøgte John Arthur Lind
John Arthur Lind er ikke momsregistreret

og
Sagsøgte Birger Peter Bentsen
Birger Peter Bentsen er ikke momsregistreret

og
Sagsøgte Mads Lennart Smedman
Mads Lennart Smedman er ikke momsregistreret

Sagstype: Småsag

Kort beskrivelse af sagen: Sagen drejer sig om et auktionssalg af en sjælden samlermønt foretaget af sagsøgte auktionsforening Dansk Numismatisk Forening (DNF), hvor auktionsforeningen i salgsprospektet som markedsføring har anvendt vildledende og urigtig og faktisk falsk sjældenheds-antals-betegnelse for den pågældende solgte mønt.

Sagen er modtaget hos Københavns Byret den 11. november 2021

DNF stævnes

Christian IV på Sankt Helena · Frederik IV – portræt 4-schillinge

Næstveds Søjler introducerer markedspenge

Royal Run-medaljen

Marts 2022

Dansk Vestindien
Christian IX, 50 Francs/10 Daler 1904
Hammerslag: 75.000 kr.

Danmark, Christian X
Fortjenstmedalje
Hammerslag: 100.000 kr.

Norge, Christian IV
Speciedaler 1628
Hammerslag: 48.000 kr.

Danmark, Frederik II
Speciedaler 1572
Hammerslag: 30.000 kr.

Paul Bergsøes Vej 20B
2600 Glostrup
Tel +45 8818 1111

Søren Frichs Vej 34 D
8230 Åbyhøj
Tel +45 8818 1111

numismatisk rapport

Meddelelser fra Dansk Numismatisk Forening

Ansvarshavende:

Preben Nielsen

Gallionsvej 12. 2.th.
DK-1437 København K

Annoncer:

Birger Bentsen
brevbud@numismatik.dk
Tlf. 55 77 19 66

Grafisk ansvarlig:

Torben Hansen
num-rap@numismatik.dk

Tryk: Dystan & Rosenberg

Annoncepriser (excl. moms og evt. repro):

Side 2, 4 eller Bagsiden	kr.	1.600
Helside 1/1 (126 x 188 mm):	kr.	1.400
Halvside 1/2 (126 x 92 mm):	kr.	800
Kvartside 1/4 (126 x 43 mm):	kr.	500

Copyright:

Gengivelse og kopiering af signerede artikler eller dele deraf er kun tilladt med forfatterens skriftlige tilladelse. Omtale og korte uddrag af artikler og meddelelser er tilladt med kildeangivelser.

Næste nummer:

Ultimo september 2022
Deadline for bestilte annoncer:
12. august 2022

ISSN 0105-8126

Indhold

DNF stævnes	5
<i>Af Anders Harck</i>	
Christian IV på Sankt Helena	7
<i>Af Preben Nielsen</i>	
Frederik IV – portræt 4-schillinge	12
<i>Af Jan Ibsen Nielsen</i>	
“Næstveds Søjler” introducerer historiske betalingsmidler	14
<i>Af Torben Juul Hansen</i>	
Royal Run – Hvordan man opnår at få tildelt en medalje #2	16
Stampes Numismatiske Univers	19
<i>Af Allan Rasmussen</i>	
Shit happens!	22
<i>Niels Stampe anmelder:</i>	
Flot bog om kunstmedaljer	24
Web-katalog over mønter slået under Christian IV	26
Mogens Skjoldager 1943-2021	28
Foreningsmøder i DNF	30
Bestyrelsen i DNF	31

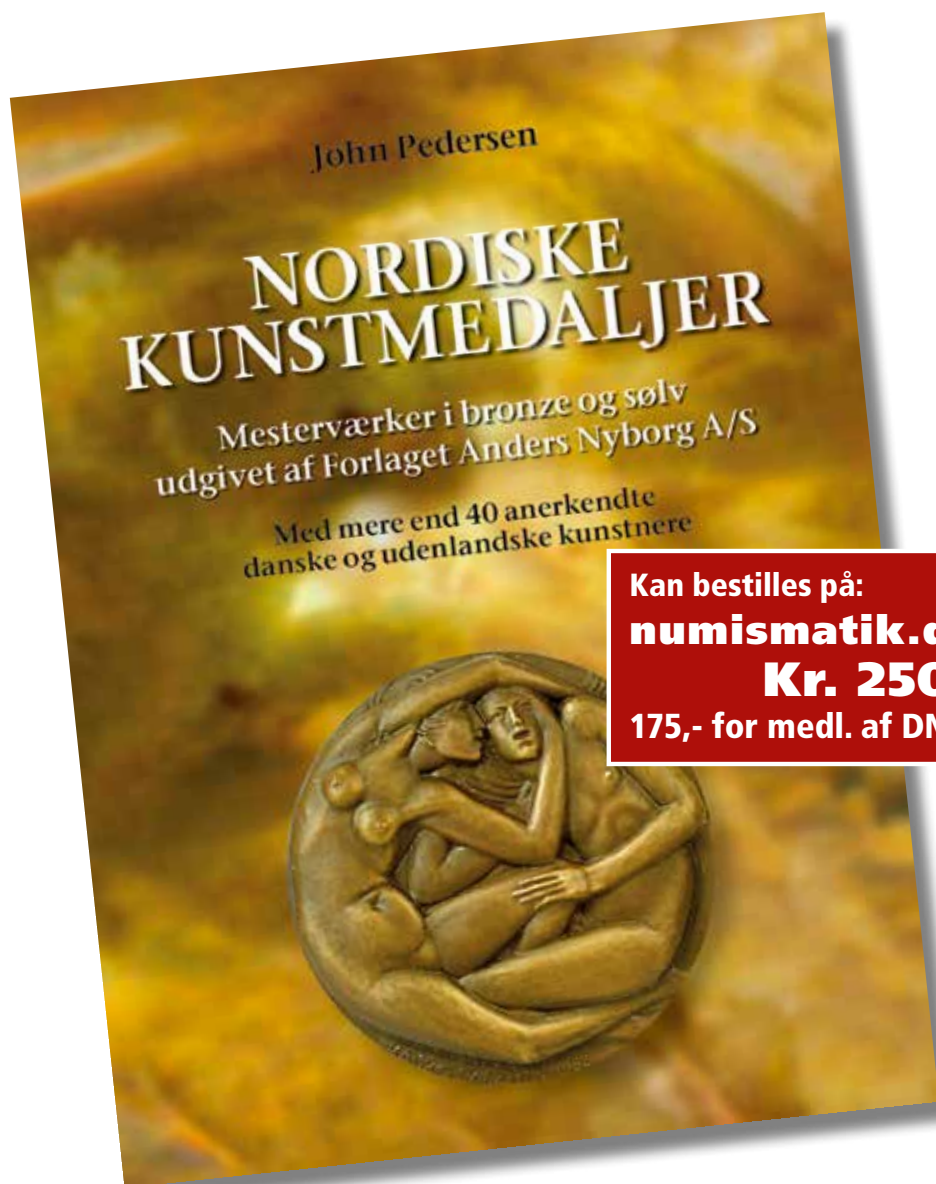

Dansk Numismatisk Forenings møder:

Bethesda

Rømersgade 17, 1362 Kbh K, Israels Plads
Se mere side 30 og 31

numismatik.dk

*Prægtige kunstmedaljer,
smukt fotograferet – flot og
overskueligt præsenteret.*

DANSK
NUMISMATISK
FORENING

DNF og tre bestyrelsesmedlemmer er stævnet af Morten Eske Riegels Mortensen

Som det fremgår af forsidens illustration, retsdokument fra Københavns Byret, er DNF og tre medlemmer af bestyrelsen stævnet ifølge nedenstående påstand:

DNF afviser selvfølgelig påstanden. Bl.a. med følgende begrundelser:

Hvad angår stævningen mod Dansk Numismatisk Forening (DNF) har vi følgende kommentarer til sagsøgers påstande, opfordringer og anbringender:

For at præcisere så er DNF en forening, hvor kun medlemmer kan deltage og byde. Med denne præcisering vil DNF gøre klart, at hvad DNF skriver og gør vedrører **kun** medlemmer. I den forbindelse skal det endvidere igen gøres opmærksom på at sagsøger *ikke* er medlem af DNF, men er en *gæst* der kan byde gennem sit medlemskab af en af de andre nordiske foreninger, der deltager i Nordisk Numismatisk Union (NNU).

Angående sagsøgers påstand:

DNF er meget omhyggelig med sine beskrivelser af emner – R ifølge Hede er

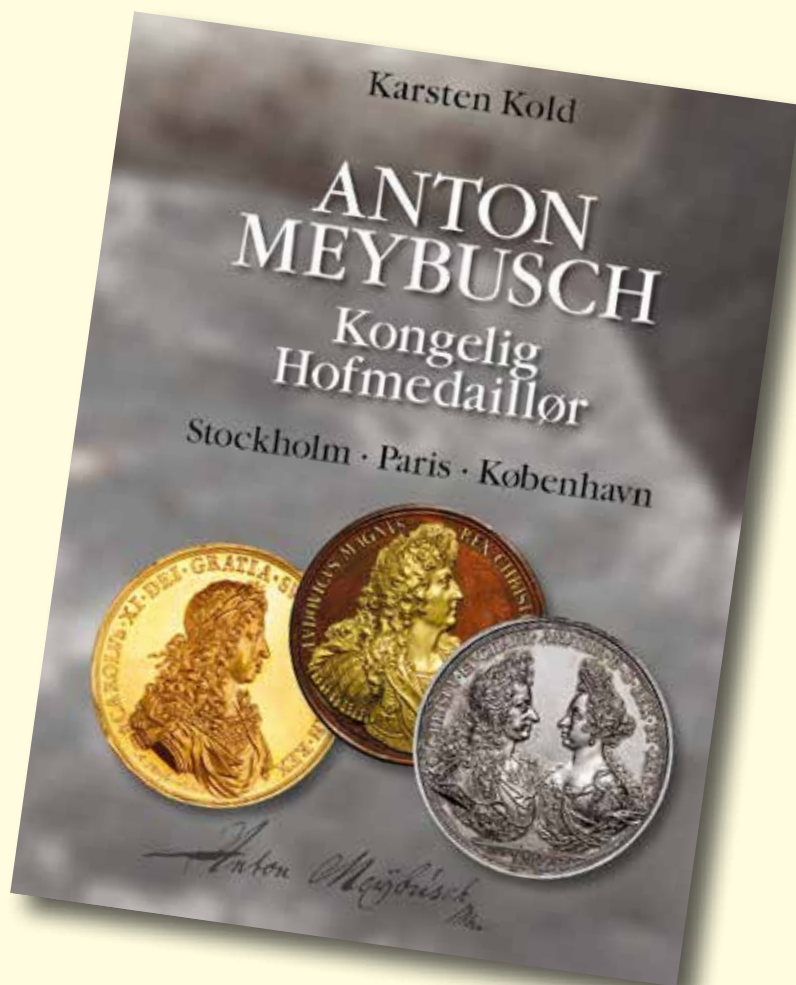
et udsagn som har sit udgangspunkt i Holger Hedes katalog værk over danske mønter fra 1964 og som i øvrigt er udgivet af DNF.

Hvorvidt denne antalsbetegnelse er korrekt i dag, har DNF med dette citat ikke taget stilling til.

Sagsøger kunne have rettet henvendelse til DNF om sine indvendinger. Efter en fornuftig drøftelse kunne DNF have meddelt sine medlemmer sagsøgers betænkeligheder med hensyn til antalsbetegnelse.

I stedet modtog DNF's bestyrelsesmedlemmer en opfordring på at angive et navn på det bestyrelsesmedlem der havde foretaget beskrivelsen.

Dette gjorde bestyrelsen ikke for ikke at overtræde GDPR reglerne med udlevering af medlemmers navne og adresser.

Karsten Kold skriver om
"Kongelig Hofmedaillør" Anton Meybusch' produktion
af mønter og medaljer og ansættelsesforhold i
Stockholm, Paris, København, England og Tyskland.
320 sider – flot og rigt illustreret.

Pris: 375 kr.

For medlemmer af DNF: 300 kr.

Bestilles på: numismatik.dk

DANSK
NUMISMATISK
FORENING

MØNTSAMLERFORENINGEN AF 1885

Christian IV på Sankt Helena

Sankt Helena er en lille ø langt ude i Atlanterhavet vest for Angola (Figur 1). Det er en Brittisk besiddelse, og nej – Christian IV har aldrig været på Sankt Helena, og han har nok ikke skænket den lille ø en eneste tanke. Alligevel udkommer der fra Sankt Helena i 2016 en guldmonet med Christian IV's portræt (Figur 2) – selvfølgelig kun på bagsiden, da Elizabeth II indtager forsiden.

Hvordan hænger det nu sammen? Som mønten angiver, er der tale om 400 års jubilæet for 'Danish Eastindia Company'. Ganske rigtigt grundlægges 'Dansk Ostindisk Kompagni' i 1616, hvilket i 1620 fører til oprettelse af en koloni i byen Tranquebar (Figur_3). Dette rammer imidlertid ikke lige Sankt Helena. Vi må altså se lidt nærmere på historien.

Christian IV var meget interesseret i, at den danske handel skulle være på højde med det internationale niveau, og da der var stor aktivitet fra primært Portugal på verdenshavene, var det naturligt for Christian IV at følge trop på dette område, og han ønskede at starte en dansk handel på Indien. Med denne baggrund grundlægges kompagniet altså i 1616. Der sker imidlertid ikke noget som helst, men i 1618 bliver der skrevet kontrakt med hollænderen Marcellis Boshouwer, og en ekspedition til Indien bliver planlagt med Jens Munk som leder. Til Jens Munk's store skuffelse bliver han dog erstattet af adelsmanden Ove

Af Anders Hærck

Figur 2: One Pound 2016 fra Sankt Helena.

Figur 1: Kort med udsnit af Afrika med Sankt Helena angivet ved en rød prik ud for Angola.

Figur 3: Kort over Indien, hvor Tranquebar ses på Østkysten lidt nord for Ceylon.

Figur 4: Ove Giedde. Kobberstik efter maleri af Abraham Wuchters (1608-82) – dansk/nederlandsk maler.

Giedde, hvilket sætter sig spor i den adelsambitiøse Jens Munk, som er meget bitter over denne udskiftning. Jens Munk sendes i stedet på en ekspedition for at finde 'Nordvestpassagen' til Indien, og Jens Munk opfatter sin ekspedition som et kapløb med Ove Giedde om at nå Indien først. Dette kapløb er nok ikke det bedste udgangspunkt for hans katastrofale rejse til Hudsonbugten¹.

Ove Giedde (Figur 4) får Marselis Boshouwer med på rejsen, idet denne Boshouwer fremfører sig over for Christian IV som gesandt for kejseren af Ceylon, og han har bemyndigelse til at indgå aftaler omkring forholdene på Ceylon. Ove Giedde's rejse gælder altså en rejse til Ceylon med oprettelse af en handelsforbindelse hertil.

Ved ankomsten til Ceylon viser det sig, at Boshouwer ikke er, hvad han har givet sig ud for, og kejseren af Ceylon har slet ikke den status, som Boshouwer har givet indtryk af. I øvrigt har Portugiserne handelsaftaler på Ceylon, så der kommer ikke nogen aftale i stand her. For en mere detaljeret beskrivelse henvises til (2 p. 272-79 og 3).

Efter dette nederlag drager Giedde ind til kysten af den indiske halvø, og ved forhandlinger tildeles danskerne et område, hvor fortet Dansborg (Figur 5) opføres og omkring dette udvikles handelskolonien Tranquebar (Figur 6). Det lykkes også Giedde at få en – omend ringe – returlast af peber, og i februar 1621 sættes sejl for sejladsen hjem til Danmark.

På denne hjemtur anløbes den lille atlantehavsø Sankt Helena (2 p. 279), hvorfor der faktisk er en forbindelse fra Dansk Ostindisk Compagni til øen. Hvorvidt den lille ø har fungeret som fast station for kompagniets skibe i den efterfølgende tid, har jeg ikke kunnet finde oplysning om. De af mig kendte beskrivelser giver altså kun den meget beskedne forbindelse mellem DOC og Sankt Helena.

Uanset hvor megen forbindelse der er mellem DOC og Sankt Helena, finder jeg det interessant, at der fra den lille ø udgives en smuk guldmonet til minde om det danske koloni-eventyr. Jeg har ikke noteret mig nogen markering af dette 400-års jubilæum i Danmark. Det kan så diskuteres, om man fra Sankt Helena skulle have ventet til 2021, hvor øen faktisk blev anløbet sent på året. Norge nås først i februar 1622, og Giedde kommer til København gennem Sverige d. 4 marts 1622.

På den 'danske' side af mønten er der vist et fint portræt af Christian IV, og der er ikke tvivl om, at dette portræt er

Figur 5: Dansborg i Tranquebar som det tager sig ud i nutiden. Foto: Esben Agersnap/wikimedia.org

Figur 6: Fortet Dansborg til venstre og selve byen Tranquebar til højre herfor. Maleri fra ca. 1650. Skokloster Slott, Sverige.

skabt med forbillede i bronzestatuen på Rosenborg Slot (Figur 7). Christian IV's monogram har også et éntydigt forbillede, og her har man endda gjort sig umage med et mønststudium.

Selvom Christian IV's monogram i det store hele er monotypisk, medens andre konger (f.eks. Christian V) har mange monogram-typer, er der dog stor variation i detaljerne på Christian IV's monogrammer, og det havde været meget sandsynligt, at et tilfældigt tegnet monogram af den overordnede type ikke ville kunne genfindes på en mønt fra tiden.

På en 2-Mark fra 1646 finder vi imidlertid et monogram (Figur 8), som i alle detaljer er identisk med monogrammet på Sankt Helena mønten. Det er i øvrigt kun på sådanne (og ikke engang alle) Hebræer 2-Mark fra København, at

der findes et sådant monogram, hvor alle detaljer er som på Sankt Helena mønten.

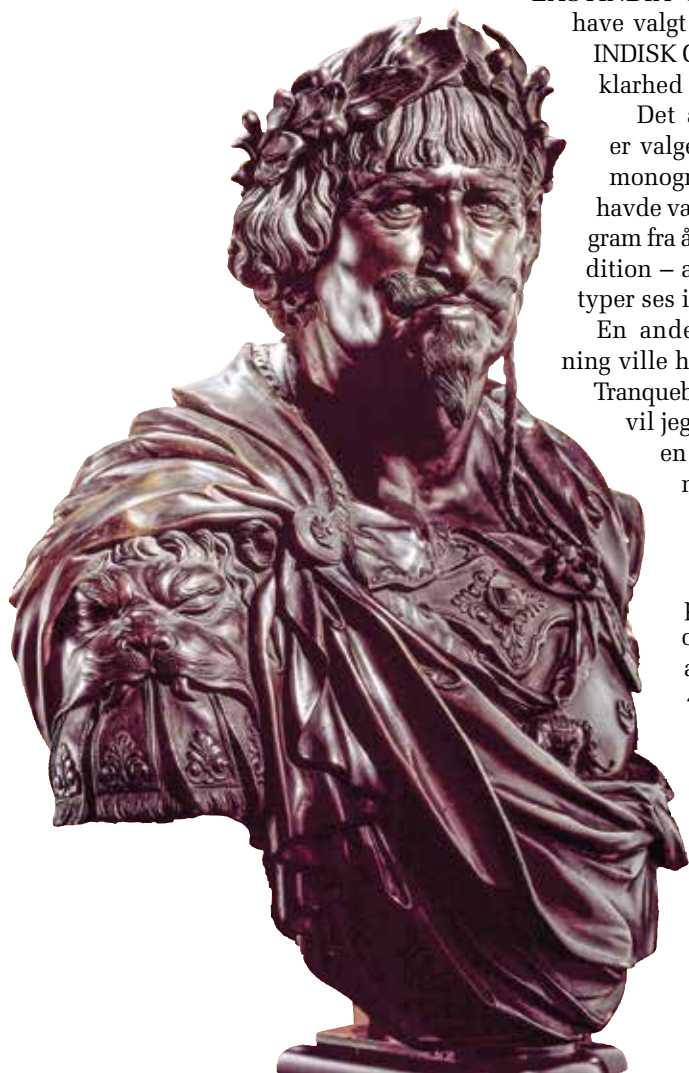
Tilsvarende kendes logoet for Dansk Ostindisk Compagni også på en mønt. Her skal vi imidlertid hente forbilledet på en Christian V speciedaler fra 1671-2 (Figur 9). Dette er så lidt snyd, da kompagniet ikke har overlevet den mellemliggende periode, men er blevet gendannet. Der er altså ikke tale om det samme juridiske kompagni. Dette er så det første kritikpunkt ved den smukke mønt.

Der er yderligere to kritikpunkter, hvoraf det ene er et simpelt sprogproblem. I omskriften står 'DANISH EASTINDIA COMPANY'. Her burde man have valgt formuleringen 'DANSK OSTINDISK COMPAGNI', da det ville skabe klarhed over logoets tre bogstaver.

Det andet af de to kritikpunkter er valget af det aktuelle Christian IV monogram. Her ville jeg mene, at det havde været mere elegant med et monogram fra årene omkring den første ekspedition – altså 1618 til 1622, hvor nogle typer ses i Figur 10.

En anden og måske helt rigtig løsning ville have været et monogram fra en Tranquebar-mønt (Figur 11). Til gengæld vil jeg nok mene, at 'DOC'-logoet fra en af Christian IV's Tranquebar-mønter (Figur 12) ville have ødelagt meget af Sankt Helena møntens elegance.

Alt i alt mener jeg, at kritikpunkterne er til at leve med, og vi bør være taknemlige over, at Sankt Helena har markeret 400-års jubilæet med en smuk guldmonet, der kan glæde de samlere, som mønten er fremstillet til.

Figur 7: Bronzebuste af Christian IV. Rosenborg Slot. Modelleret i 1643 af François Dieussart. Højde 103 cm.

Figur 8: 2 Mark 1646 fra København.

Figur 9: DOC-Specie fra 1672.

Figur 10: To eksempler på Hvid 1619.
Monogrammerne er meget forskellige fra 2 Marken 1646.

Figur 11: Tranquebar-mønt med
Christian IV's monogram.

Figur 12: Tranquebar-mønt fra
Christian IV's tid med DOC-logo.

Litteratur

- 1: Hansen, Thorkild (1965): *Jens Munk*. Gyldendal.
- 2: Bering Liisberg, H.C. (1890): *Christian IV*, Ernst Bojesens Kunstforlag.
- 3: Brimnes, N. (2017): *Danmark og Kolonierne – Indien*. Gads Forlag.

Frederik IV – portræt 4-schillinge

Af Preben Nielsen

4-schillinge-typen med det kronede dobbeltmonogram Sieg 4.1.

Blandt de nye mønter som blev medtaget i Siegs Møntkatalog 2018¹, var mønterne fra hertugdømmerne Slesvig-Holsten, oftest omtalt som Slesvig-Holsten Gottorp.

Mellem mønterne fra Hertug Frederik IV (1694-1702) findes en lille gruppe 4-schillinge med portræt af hertugen (Sieg 4.2 og 4.3) fra årene 1696-1698. De er forholdsvis sjældne og blev udgivet samtidig med en type med kronet dobbeltmonogram (Sieg 4.1), der findes fra årene 1695-1702.

4-schillingen svarer til den samtidige 8-skillings fra Danmark og vægten er mellem 2,15 og 2,30 gram og omkring 22 mm i diameter.

Den første 4 schilling (figur 1) har på forsiden hertugen iført harnisk, derom CONSTANT(IA) ET LABORE [med standhaftighed og hårdt arbejde]. Bagsiden har hertugens kronede våben (to løver) hvorefter III SCHILLING 1696 – en besynderlig mønt, der ikke nævner hertugens navn. Karsten Kold² anser den med rette for at være en prøvemønt.

Den næste 4-schilling (figur 2) fra 1696 har et lidt anderledes billede af hertugen. Nu er omskriften erstattet med hertugens navn og titler FRIDERIC IV D G H N D S, mens bagsiden har fået teksten CONSTANT ET LABORE og 1696 for neden under skjoldet. På siderne af skjoldet værdien 4 S.

Type	År	Figur	Sieg	ES	JS	L	WC
Dobbelt-monogram 1695-1702	1695-1702	-	4.1	3.1	Go 3575	431, 432, 434, 436 a+b, 437, 438	155
Portræt III SCHILLING	1696	1	4.2		Go 3576	433	
Portræt 4 S	1696	2	4.3	-	Go 3577		158
	1697	3		3.2			
	1698	4		-			

Sieg Siegs Møntkatalog 2018

ES Erik Storgaard, Slesvig-Holsten Hertugelige mønter 2001

JS Jørgen Sømod, Mønter fra Slesvig & Holsten 2012

L Christian Lange, Sammlung schleswig-holsteinischer Münzen und Medaillen 1908

WC World Coins 1601-1700, Krause Publication 7. edition

Figur 1

Figur 2

Figur 3

Figur 4

4-schillingen fra 1697 (figur 3) er meget lig med den fra 1696, men naturligvis med ændret årstal. Der er små ændringer i portrættet, intet hår på venstre skulder, ligesom våbenet er lidt mindre og har en anden forsiring for neden.

Den sidste 4-schilling 1698 (figur 4), er meget anderledes i motivet og opbygning. Forsiden har hertugens brystbillede med harnisk dækket af klæde, endvidere skjorte, der går op i halsen. Omskriften er nu FRID D G DUX SLES HOLSAT. Bagsiden er også anderledes. Hertugens våben i et næsten rundt skjold med kraftige forsiringer, for neden af våbenet korslagte palmegrene, og på siderne af våbenet 4 S. Omskriften begyndende øverst fra højre CONSTAN- TIA ET LABORE, 16 98 på siderne af kronen.

Som et supplement kan det nævnes, at der er indleveret et fejlpræg (brakteatpræg) af 1697 mønten til DNF's auktioner – det pågældende stykke vejer 2,62 gram.

1. Den kgl. Mønt- og Medaille-samling København (foto PN)
2. F.R. Künker, auktion 261, lot 4343
3. Chr. Lange, Sammlung, del I 1908, nr.433, Anticomondo
4. Anticomondo, 4. numismatik Auktion, lot 190

- 1) Siegs Møntkatalog, 2018, side 388-429.
- 2) Karsten Kold, Anton Meybusch, 2020, nr. 175

“Næstveds Søjler” introducerer historiske betalingsmidler

Af Jan Ibsen Nielsen

“Nye middelalder-mønter” har set dagens lys, idet foreningen bag “Næstveds Søjler – tilbage til fortiden”, har ladet fremstille to markeds-mønter (tokens) – med værdierne svarende til 10- og 20 kroner.

Foreningen Historiske Festivaler i Næstved, står bag det nye middelalder-marked, som blev holdt i de historiske kulisser ved Boderne og Sankt Peders Kirke 27. og 28. august 2021.

Markedsmonterne er designet med logoet for Næstveds Søjler på den ene side. På den anden side ses en kopi af en witten fra Erik af Pommern, Næstved med teksten: MONETA:NESTWED.

Tidsmæssigt er vi i begyndelsen af 1400-tallet, og de nye mønter tager udgangspunkt i de mønter som Dronning Margrethe I (1353-1412) lod slå i Næstved, i hendes nevø Erik af Pommerns (1382-1459) navn. Erik blev valgt til konge over Norden og “regerede” 1396-1439.

Markedsmønterne er slået i to størrelser, som kaldes henholdsvis Witten og Skærv og som svarer til en almindelig 20-krone og en 10-krone. Witten, som er guld-lignende, er 30 mm og Skærv, som er sølv-lignende, er 24 mm. For 100 kr. kunne man veksle, hvad der svarer til fem Witten. De kunne bruges overalt på markedet – og som i øvrigt var den eneste betalingsmulighed, da kontanter og “telefonbetaling” ikke var gangbar mønt i middelalder-kulisserne.

Det skal nævnes, at på Erik af Pommerns tid var en witten lig med fire penninge og en skærv var lig med ½ penning. Altså otte skærve = witten.

I boderne kunne købes middelalder-ting, mad og drikke og der blev afholdt ridderturneringer. Alt det der hører et middelaldermarked til.

På markedet kunne man foruden diverse foredrag om tøj og mode i middelalderen, også høre om latriner og fækaker i Næstved, gamle knogler, sygdom og helbredelse samt de mange klosterordener, da Næstved var en vigtig havneby med rig handel.

Der var også udstillinger om Johanniterordenen, korstogene, katolske messer samt museums-kopier af rustninger og våben, foruden en udstilling om heraldikkens verden, hvor man selv kunne designe og fremstille et våbenskjold.

Der var også mulighed for selv at slå sin egen mønt, da fremstilleren bag mønterne, Villadsen Metal & Design, også var til stede under festivalen. Mod betaling kunne man selv slå mønt i sølv, tombak og aluminium, med præge på en side, og blanketten var i 16 mm.

Middelaldermarkedet vil være tilbagevendende hvert sommer. Der har været stor opbakning og støtte fra forskellige lokale foreninger og fonde samt Næstved Byråd til at fortsætte markedet. På grund af den store opbakning vil det være muligt at afholde festivalen de næste fem år. Markedet holdes igen 17. og 18. juni 2022 med et mangfoldigt historisk og familievenligt program.

Den officielle markedsmønt vil også være gangbar betaling på de næste års markeder i Næstved.

Næstved har nu også fået egen møntmester – også kaldet “Broder Slag” – (blandt venner “Slagsbror”).

I virkelighedens verden er der tale om René Villadsen.

Teksten er lettere redigeret af Torben Juul Hansen.

Fotoer: Anya Johansen.

Royal Run

Hvordan man opnår at få tildelt en medalje #2

Af Torben Juul Hansen

Artiklen er redigeret efter input fra Flemming Gaston Brabo.

Som en opfølgning på Flemming Gaston Brabos hyggelige artikel i NR-152 "Christianshavner Milen – Hvordan man opnår at få tildelt en medalje!" kommer her en lille artikel om Royal Run-medaljen, som han erhvervede sidste sommer. Så, lidt royal er Gaston blevet – og han har alderen til at ha' lov at prale.

Royal Run er et årligt motionsløb, der finder sted i flere danske byer. Løbet arrangeres i samarbejde mellem Danmarks Idrætsforbund, DGI og Dansk Atletik. Der kan løbes en One Mile (engelsk mil: 1,609 km), 5 km og 10 km.

Løbet blev afviklet første gang 21. maj 2018 i anledning af Kronprins Frederiks 50 års-fødselsdag. Det seneste løb fandt sted 12. september 2021, hvor der var ca. 79.000 tilmeldte. Løbet var egentlig 2020-løbet og skulle have fundet sted 28. maj men blev udsat flere gange på grund af C-19 pandemien.

Som det ses har medaljen årstallet '20, selvom løbet foregik i 2021.

Medaljen var klargjort til Royal Run 2020, men blev pga. C-19-pandemien udsat til 2021.

Kronprinsesse Mary deltog på 5 km i Aarhus. Kronprins Frederik deltog på One Mile i Sønderborg og Odense samt 10 km i København. Desuden løb kronprinsen en æresrunde i København i form af en One Mile med deltagere fra Sommer-OL 2020 og de paralympiske lege.

Gaston deltog på 10 km-distancen. Og som han siger: *“Det var virkeligt hårdt. Men, jeg kom da helskindet igennem og i mål. Og med en, efter forholdene og alderen taget i betragtning, rigtig god tid: 1 time 17 minutter og 29 sekunder – 1:17:29 – nummer 7 blandt de 80-84 årige mænd”.*

Så får man selvfølgelig overrakt en medalje, og som det kan ses af billederne, er medaljen et år bagude.

“Jeg påtænker, at deltage igen til sommer, men jeg holder mig til 5 km-distancen, som er mere human – man er jo 83”.

Næste Royal Run bliver afholdt 6. juni 2022 i Aalborg, Aarhus, Kolding, Næstved, København/Frederiksberg og på Bornholm – man kan starte med at træne nu.

Reference: https://da.wikipedia.org/wiki/Royal_Run

22:23			
← Fl.Gaston Brabo			
Resultat	Billeder	Diplom	#Del
Resultat			
Fl.Gaston Brabo			
#67236			
1:17:29			
Tid			
Klub/fællesskab			
By			
Distance			
Kbh/Frb			
10 KM			
80-84 år mænd			
Samlet			
9319			
Placering			
Mænd			
4874			
80-84 år mænd			
7			
Samlet	Split	min/km	Tidspkt.
37:02	37:02	7:24	20:04:07
1:17:29	40:27	8:05	20:44:34

Sælg til top priser !

Takket være vort enorme kundegrundlag så har de sidste auktioner givet os svært gode priser for bl.a. mønter, sedler og gode filatelistiske objekter. Kontakt os for gratis værdivurdering.

SKANFIL
Danmark as

www.skanfil.dk Skanfil Århus: 41 99 02 99 / arhus@skanfil.no //
Skanfil Fredensborg: 46 56 38 57 / niels@skanfil.no

Stampes Numismagiske Univers

KOREA. En af landets nationalretter er kimchi, som er fermenterede grønsager. Fermentering er en gæringsproces, hvorved man forlænger holdbarheden på grøntsager. De mest brugte smagsgiver i kimchi er ingefær, hvidløg, fiskesovs og chili.

En mand købte en brugt fryser til opbevaring af denne spise. Under rengøring af fryseren fandt han i bunden stakkevis af pengesedler, svarende til 820.000 kr.

Manden meldte selvfølgelig fundet til politiet. Efter sydkoreansk lov får finderens lov at beholde de mange penge – hvis politiet, vel at mærke, ikke finder ejermænd.

Af Niels Stampe

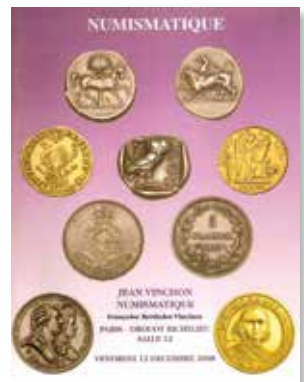

Kimchi som smager lidt hen af surkål i sin rene form, men det kan have nuancer af alt fra surt-sødt til virkeligt hot.

Foto: Epicurious.com

DET ER utroligt så mange flotte auktionskataloger, der dumper ind i skribentens postkasse, selv om det efterhånden er ti år siden, han sidst erhvervede en mønt til sin hovedsamling. Künker, Numismatica Ars Classica, G&M, Rauch, Bruun Rasmussen og Sincona for at nævne nogle.

I december indløb således også flotte auktionskataloger fra Jean Vinchon og Burgan Numismatique i Paris. Det er en fornøjelse at se, hvor meget firmaerne gør sig umage for at præsentere både mønter, medaljer og historien bag dem. Vinchon havde bl.a. 23 mønter og medalje fra antikken til nutid med hovedmotiv af næsehorn.

Selv om ens franske sprogbrug kun består af tre ord! så kan det godt lade sig gøre at forstå det væsentligste i teksten og i auktionsbetingelserne.

FRANKRIG. I september 2021 havde Fyens Stiftstidende en notits om reparation af noget murværk i et gammelt gods eller slot i Bretagne. Her fandt tre håndværkerne i to omgange i 2019 i alt 239 guldmonter, som alle stammede fra før den franske revolution i 1789. Et gæt lyder på, at mønterne skulle være ejerens 'pensionsopsparing'.

Fundet er først nyligt blevet kendt, fordi ejeren har sat mønterne til salg hos et auktionsfirma, som forventer at salget kan indbringe plus-minus to millioner kroner. Berlinske har bygget videre på historien med resultatet af auktionen, som viste sig at være langt over vurderingen, nemlig 7,5 millioner kroner.

Familien vil beholde fire af mønterne, og auktionsresultatet vil blive delt mellem familien og de tre håndværkere.

Det var mønter som denne herlige Double Louis d'or 1648 fra Louis XIV (1643-1715), som de lykkelige findere solgte på auktion.

Foto: Künker

ISRAEL. Man skal bare gøre det rigtigt. En kvinde var bange for at blive smittet med coronavirus, hvis hun rørte ved sine pengesedler. Derfor lagde hun sedlerne i en skål med klorin og gav dem en tur i mikroovnen.

Sedlerne, som havde indbygget metalsikkerhedstråde mod forfalskning, begyndte pludselig at brænde. Kvinden fik hurtigt slukket for ovnen og afleverede så sine sodede sedler til en værdi af ca. 21.000 kr. til Centralbanken, som efter en grundig undersøgelse erstattede dem med nye sedler.

Pengesedler efter en tur i klorin og derefter i mikroovnen.

Foto: Bank of Israel

ERFURT. Fremmedhad mod jøder er ikke noget nyt. I 1998 skulle lægges grundsten til nye boliger i Erfurt centrum, hvor der i 1300-tallet boede en jødisk enklave. Da pesten brød og folk døde i hobetal, blev jøderne lagt for had og anklaget for at forgifte vandet og meget mere. En af dem, som det gik ud over, var en velhavende købmand.

Om han blev dræbt, vides ikke, men under gravearbejdet til de nye boliger i 1998 blev området omhyggeligt undersøgt af arkæologer, som intet fandt af betydning. Men, da en arbejder lige tog et ekstra spadestik, skete der ting og sager. Pludselig stødte han på en kældergang, hvor man fandt en skat, som er dateret til at være fra 1349, og i løbet af et langt splitsekund blev fundstedet invaderet af lykkejægere, indtil myndighederne fik sat en stopklods.

Skatten vejede 30 kg, som for hovedparten bestod af ca. 7.000 små franske sølvmonter. De er sært nok meget almindelige i lige netop i dette område! Resten var sølvsmedearbejder og smykker og ikke at forglemme en jødisk vielsesring.

*Jødisk vielsesring fundet i
1300-tals skat.*

FriMynt 2022

46:E INT. MYNT- & FRIMÄRKSMÄSSAN

Välkommen!

7 maj kl 11.00-17.00

TEKNIKHALLEN / OLYMPIA

FILBORNAVÄGEN 9, HELSINGBORG, SVERIGE

www.frimynt.se

Shit happens!

Af Allan Rasmussen

Der tales en del om "shit-storm" i disse tider – altså, at der foretages et veritabelt angreb på en person eller idé på internettet. Det går ofte så hurtigt, at man næppe har tid til at verificere et modsvar eller forsvare sig.

Man kan også modtage en masse reklamer og anden "propaganda" fra mennesker, som brokker sig over dit og dat eller nedgør andre med halv- eller helobskure insinuationer. Oftest regulært nonsens. Det kan også ske indenfor numismatikken.

Hvis man selv modtager en masse materiale, som man i grunden ikke ønsker eller gider at læse – det være sig med den gode gamle fod-post eller gennem internettet via mail – og man er ved at være godt træt af det, er der kun ét at gøre. Gør vedkommende opmærksom på det, **så han forstår det** – også hvis det er en virksomhed. Der er jo også en besparelse for vedkommende ved at lade være at sende noget, som alligevel ikke læses.

Det kunne f.eks. formuleres således:

Til XYUX

Vedr. de tilsendte skrivelser, skal jeg herved meddele dig, at jeg på ingen måde – i al fremtid – ønsker at modtage nogen form for henvendelse fra dig.

Du henvises til "**Lov om tilhold, opholdssted og bortvisning**", Kap. 1: Ved tilhold kan en person forbydes at opsøge en anden ved personlig eller skriftlig henvendelse, herunder ved elektronisk kommunikation, eller på anden måde kontakte eller følge efter en anden.

Mvh. XY YXXY

Man skal selvfølgelig gemme en kopi af det brev eller mail man modtager/sender. I det hele taget gemme alt skriftligt materiale.

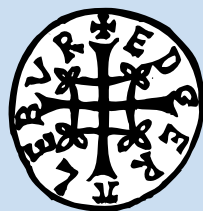
Hvis en person følger efter en, eller retter personlig henvendelse på bopæl eller andet sted, skal man notere sig sted, dato og klokkeslæt, og hvad henvendelsen i øvrigt drejer sig om. Ligeledes hvis det er en telefonisk henvendelse.

Når alle disse ting er på plads, og de uønskede henvendelser ikke er ophørt efter ens egne svarbreve, kan man henvende sig til politiet, medbringende dokumentation.

Aalborg Møntsamler Forening
præsenterer:

MØNTER I AALBORG 2022

Søndag 3. april · Kl. 10-15
Vejgårdhallen

Entre: Voksne 30 kr. - Børn gratis ifølge med voksne

Provinsens største møntbørs

Stedet hvor det er muligt at få vurderet din samling.
Det er også her at du har mulighed for at supplere din samling.
Aalborg Møntsamler Forening præsenterer flere møntudstillinger
og vil desuden være til stede med en vurderingsstand af dine
mønter, samt en stor tombola med fine gevinster.

Mad, øl, vand og kaffe til rimelige priser.

Dansk Numismatisk Forening
Samlerforum, Karup
Pilegaard Mønthandel og
Antikvariat, Aalborg
Stenum Antik, Hjørring
Bruun Rasmussen Auktioner

Taras Gats, Bremen
Odense Frimønt
Roskilde Frimærke- og
Mønthandel
Antikbasaren, Vodskov
Og flere andre

Yderligere information:

Jens Erik Hansen · Tlf. 2364 5150 · Email: jehan2199@gmail.com

Flot bog om kunstmedaljer

Af Niels Stampe

Kunstmedaljer har ikke haft nogen fremtrædende plads blandt møntsamlere. Dertil er de for store og uhåndterlige i forhold til samlermønter. Men kunstmedaljer bygger på de samme ideer som mønter. Medaljerne har bare et mere personligt præg end mønter. De er lavet for at hædre eller minde personer, som har gjort end indsats i samfundet. De kan også illustrere kærlighed, krig, fred, ja alle de temaer, som man kan komme i tanke om.

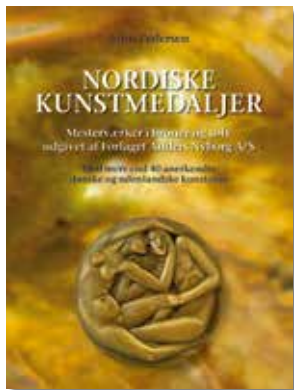
Værket Nordiske Kunstmedaljer er en ren nydelse at bladre i. Det var Anders Nyborg, som via sit selskab Anders Nyborg A/S International Forlag i tiden 1973-83 udgav medaljer af høj karat og udformet af dygtige kunstnere fra Norden. I alt er illustreret over 100 medaljer. Dertil kommer moduler, plaketter og relieffer, som er noget større, og som kan hænge på vægge.

I anledning af Københavns Universitets 500 års jubilæum udsendte Anders Nyborg 'et puslespil' bestående af 10 plaketter med billede af Københavns Universitet på forsiden og med 10 fremstående danske videnskabsmænd på bagsiderne. Hver plaket måler 58x75 mm og vejer næsten 200 gram!

Anders Nyborg udgav tillige et tidsskrift, som skulle give medaljesamlere oplysninger om ideen bag motiverne, om kunstnerne og om fremstillingen af kunstmedaljer. På sit højeste var oplaget 30.000 eksemplarer.

Forfatteren fik interesse for medaljerne ved en auktion i Århus, hvor han erhvervede 50 medaljer for 200 kr. for siden at støve alt tilgængelig materiale frem for at forstå, hvad han havde købt.

Anders Nyborg på sin side lægger ikke skjul på, at han er glad for at John Pedersen vil publicere hans udgivelser. I alt er der produceret over 450.000 medaljer med en diameter på ca. 70 mm og som kunne veje flere hundrede gram. Samlere (ikke alle) har raset og brugt ordet spekulation og andre grimme ord om medaljerne. Dem om det, men det er skribentens mening efter 70 år i numismatikens verden, at Anders Nyborg mente det alvorligt med sine udgivelser. Hvorfor skulle han ellers hyre Nordens dygtigste billedhuggere til at lave modeller og bruge en anerkendt finsk anstalt til at lave medaljerne. Mange vær-

John Pedersen:
Nordiske Kunstmedaljer.
Mesterværker i bronze og sølv.
 192 sider, ill. i farver, indb., ca. A4-format. Udgivet af Dansk Numismatisk Forening. Pris 250 kr., for medlemmer af DNF dog 175 kr.

ker har været udstillet i mange lande og flere eksemplarer trykt i anerkendte kataloger verden over. I Finland er han hædret med "Finlands Lejons Orden af 1. klasse".

Finske Eila Hiltunen udformede de to første medaljer om Grønland og Island. Næste kunstner er Svend Havsteen-Mikkelsen, og så går det ellers bare derudad. Produktionen stoppede først, da det blev alt for dyrt at fortsætte.

Alle medaljer er gengivet i farver, omskrifter, illustrationer, kunstnernavn, indskrifter i randene med oplagsnumre, og på sølvmedaljerne også ægthedstempler.

I indeks har forfatteren nævnt alle de kilder, som har skrevet om de enkelte medaljer. Desuden har han nævnt de oprindelige udgivelsespriser for så at slutte af med en oversigt om de enkelte medaljers oplag. Og, ja, så er der også et navnerregister, så det er lige så let at finde rundt i bogen som hvis man brugte sin mobiltelefon . . . altså en flot bog!

I samme åndedrag vil jeg lige minde DNF's medlemmer om, at de skal skønne på, hvilken dygtig layout-mand, foreningen råder over.

Billede er fra den fynske mønt- og medaljesamlings genåbning 1. juni 1979. Her overrækker formanden, Elisabeth Stampe, på Fyns Numismatiske Forenings vegne et sæt H. C. Andersen medaljer til museumsinspektør Finn Grandt-Nielsen. Bemærk, hvor var vi unge dengang!

Web-katalog over mønter slået under Christian IV

Af Anders Harck

sites.google.com/view/cxhyrz-4

Det vil være trofaste læsere bekendt, at Jeg i mange år har studeret Christian IV's mønter (1588-1648) og skrevet en del artikler om forskellige variationer inden for afgrænsede møntgrupper. Jeg har længe haft et ønske om at få en samlet oversigt over dette materiale.

Jeg er nu nået til et punkt, hvor jeg takket være min datter er blevet i stand til at samle informationerne på en hjemmeside – et egentligt katalog over hele Christian IV's møntrække, hvor jeg har medtaget hidtil ubemærkede variationer inden for et rimeligt omfang. Jeg har valgt nogle kriterier, som jeg finder numismatisk væsentlige – eksempelvis variationer i møntmærket og dets placering.

Et andet kriterium kunne være tilstedeværelse eller mangel på fine spidser mellem kronens blade, hvilket illustreres glimrende på Halv-krone i figuren herunder. Denne karakter er så medtaget for alle mønttyper – men med få undtagelser.

Jeg har ønsket, at mønternes historie skal fremgå af kataloget. Derfor er møntsted og lovgrundlag for en udmøntning helt afgørende i katalogets opbygning. Kataloget er opdelt i kapitler begrænset til et enkelt møntsted, og f.eks. også af forordningerne om mønternes vægt og lødighed.

I den sidste halvdel af Christian IV's regering træder de historiske begivenheder i stedet for forordningerne. Kataloget bliver på denne måde knyttet til *Christian IV's historie*, og det kommer til at stå klart hvilke mønttyper, jeg henfører til en bestemt forordning.

Til hjælp for at finde den rette placering har jeg derfor i kataloget lavet transformations-tabeller fra både Hede- og

Sieg-numre. Det er således enkelt at samordne det aktuelle katalog med tidligere traditioner.

Kataloget indeholder endelig en liste over de af mig registrerede salg

i tiden efter salget af Preben Nielsens samling. For nogle i perioden ikke handlede typer har jeg desuden anført det seneste af mig kendte salg.

Denne liste giver selvsagt et indtryk af typernes sjældenhed, men her skal man være varsom. Der er ikke mange registrerede salg af de almindelige småmønter, hvorfor disse er stærkt underrepræsenteret i materialet. Mønter, som er anerkendt som sjældne, vil til gengæld forekomme med alt for stor hyppighed, da disse bliver bragt frem på de store auktioner. Salgslisten tænkes opdateret en gang om året omkring nytårstid.

Med hensyn til figurmaterialet, har jeg for det meste anvendt tegninger. Manglerne vil Jeg naturligvis eftersøge. Med hensyn til de viste tegninger, er der tale om mit personlige arbejdsmateriale.

Ved hver mønt har jeg angivet det lovmæssige grundlag for udmøntningen. Disse data er for det meste taget fra H. Hedes bog, men noget er kontrolleret hos Wilcke, og for nogle norske mønter er der taget data fra Gunnar Thesens bog 'Norske mønter i dansketiden'.

Det fulde forord kan læses på web-siden.

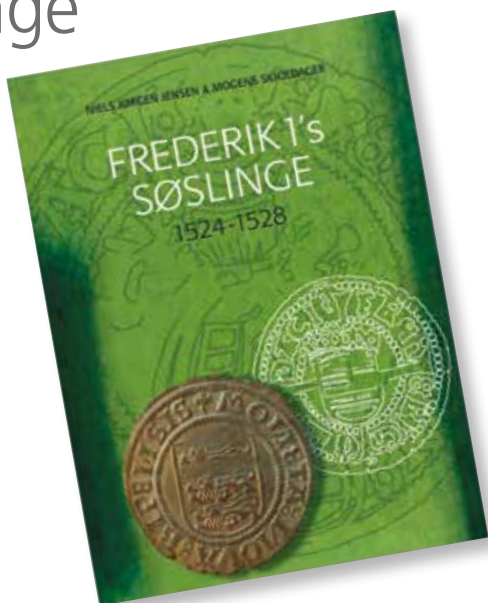
Frederik 1's søslinge 1524-1528

Niels Jørgen Jensen og Mogens Skjoldager har specialiseret sig i de underlødige søslinge fra Frederik 1's tidlige regeringsår. Der er tale om den almindelige danskers mønt, og med nogle få undtagelser er søslingene fortsat så gængse, at det giver almindelige samlere mulighed for at opbygge en repræsentativ samling.

Medlemspris: 200 kr.

Detailpris: 300 kr.

Bestilles: numismatik.dk

Af Niels Jørgen Jensen

Mogens Skjoldager 1943-2021

I november døde min mangeårige rektor og numismatiske makker Mogens Skjoldager efter nogle måneder med tiltagende hjerteproblemer.

Mogens kom fra en købmandsfamilie. En af hans første erindringer om mønter var, at faderens cigaretautomat hen mod månedens slutning for en stor del var fuld af jubilæumstokroner, som de nikotinhungrende havde set sig nødsaget til at putte i automaten. Som en stiltiende aftale kunne de dog efter lønningsdag igen tilveksle sig jubilæumsmønterne.

Mogens var geograf, uddannet fra Københavns Universitet. Han var klimaaktivist inden der var noget, der hed det, og var i det hele taget involveret i alt muligt. I Undervisningsministeriet havde man et godt øje til ham, og han blev brugt som brandslukker i en del tilfælde, hvor akutte problemer skulle løses.

Som blot 40-årig blev Mogens i 1983 rektor på Glad-saxe Gymnasium. Selv kom jeg til skolen to år efter og mærkede med det samme en engageret og driftig leder. Det var i computernes barndom i undervisningsverden, men Mogens fik oprettet to computerrum og fik indført

*Mogens Skjoldager med sin altid muntre og venlige udstråling.
Oktober 2018.*

introduktion til dette mærkelige medie for både elever og lærere. Gladsaxe Gymnasium var naturligvis blandt de første i landet til at have egen hjemmeside.

Mogens var selv webmaster, men kun så længe det var nyt og uprøvet. Han koketterede ofte med at han var ordblind – det passede vist ikke og hindrede i hvert fald ikke, at han var bidragyder til den store danske encyklopædi – og en gang i 1990'erne fik han mig overtalt til at overtage arbejdet med hjemmesiden. Da jeg netop i de år havde genfundet min barndoms kærlighed til mønter, var det naturligt at lave en mønthjemmeside, og Mogens var straks klar med råd og dåd. Det blev startskuddet til vores projekt www.danskmoent.dk, der så verdens lys i 1997.

Mogens begyndte nu selv at samle på mønter – betegnende for ham blev det de simple borgerkrigsmønter uden indskrifter – man var vel ordblind – som han udviklede et meget skarpt blik for. Men når nu undertegnede puslede med Frederik 1. og havde brug for hjælp, gik Mogens *all in*, med vore to bøger og mange artikler som resultat. Det siger sig selv, at det var Mogens, der opfandt den metode til digital sammenligning af stempler, som vi har anvendt i hele vores samarbejde.

Sideløbende begyndte Mogens at fotografere mønterne til DNF's auktioner, og det er karakteristisk, at ordet "nej" aldrig blev brugt, hvis han blev spurgt om hjælp.

Ved DNFs generalforsamling i oktober 2021 blev Mogens fuldt og helt fortjent tildelt foreningens æresmedalje for hans numismatiske engagement og hans store hjælp til bestyrelsen.

Jeg savner ham stadig ubeskriveligt.

Æret være hans minde.

NJJ

Bliv web-medlem i DNF

Web-medlem: 200 kr.

Almindelig kontingent: 350 kr.

Spar 150 kr.

Med et web-medlemskab har du de samme muligheder for at deltage i foreningens arrangementer og auktioner som almindelige medlemmer. Men, i stedet for at modtage auktionslister og medlemsblade pr. post får du dem sendt med email – eller du henter dem selv fra vores hjemmeside.

Se alt om DNFs auktioner, bogtilbud og om indmeldelse på: numismatik.dk

DANSK NUMISMATISK FORENING

Medlemsmøder

Medlemsmøderne med auktioner afholdes onsdage i:

Bethesda

Rømersgade 17, 1362 Kbh K

Auktionseftersyn kl. 18.15 - 19.00

Auktion kl. 19.15

DNF medlemsmøder

Onsdag 20. april

Auktion 579

Foredrag: *Museumsinspektør,
Morten Axboe:*

Noget om guldbrakteater
i almindelighed og om
"Vindelevfundet" i særdeleshed.

Onsdag 16. maj

Auktion 580

Efter mødet spisning i nærheden.

Tre retter inkl. vin/øl 325,-

Tilmelding til Henrik Berndt:

henrikberndt@hotmail.com

Den famøse mønt omtalt på side 5. Frederik 3.
2-skilling uå. H.126c. Aa.T36. Si.15.3.

Fraktionsmøder

Fraktionsmøderne afholdes
i foreningens bibliotek:

**Sønder Boulevard 65, Stuen
København V**

MEDALJER

Mandag i maj 2022

Dato og emne ej endelig fastlagt.

Forespørgsel til Preben Nielsen
Preben.nielsen@youmail.dk

PENGESEDLER

Møderne er indstillet indtil videre.

Det har ikke været muligt, at finde et
medlem, der vil påtage sig ansvaret med at
åbne og lukke i forbindelse med møderne.

ANTIK & MIDDELALDER

Onsdag 27. april.

Kl. 19.00. Emner er på vej.

Formand

Michael Wagner Christiansen
60 52 34 81
formand@numismatik.dk

Næstformand

John Lind
20 70 85 78 - til kl. 21.00
webmaster@numismatik.dk

Provinsrepræsentant

Birger Bentsen
20 27 42 73
brevbud@numismatik.dk

Kasserer

Henning Ingemann Larsen
25 33 71 42
kasserer@numismatik.dk
Bankkonto: Den Danske Bank
Reg: 1551 Konto: 3517 556300
MoibillPay: 94 27 50.

Bestyrelsesmedlem

Torben Juul Hansen
32 97 43 93
num-rap@numismatik.dk

Sekretær

Lars Christensen
sekretaer@numismatik.dk

Bestyrelsesmedlem

René Villadsen
40 56 89 06

Bestyrelsesmedlem

Mads Smedman
40 36 16 84

Bestyrelsesmedlem

Henrik Berndt
henrikberndt@hotmail.com

DNF-kalenderen**April**

- 5. Tirsdag – Seddel-fraktionen – SB65
20. Onsdag **Auktion 579.**
Foredrag: Noget om guldbrakteater
27. Onsdag Antik & Middelalder.
Emne på vej.

Maj

- 3. Tirsdag – Seddel-fraktionen – SB65
??. Mandag Medalje-Fraktion
Dato og emne ej endelig fastlagt.
18. Onsdag **Auktion 580.**
Efter mødet spisning.

VURDERINGSPRISER:

**møntkata
loget.dk**

Brevbud

**Brevbud afgives bedst og
lettest på vores hjemmeside:
numismatik.dk**

Brevbud afgives bedst i god tid,
så er du sikker på at få en kvitering
med dine rigtige bud.

BEMÆRK:

**Der lukkes for budgivning
kl. 20.00 dagen før
auktionen**

Your Treasures are in Good Hands with us

- Over 35 years of experience and expertise
- More than 10,000 clients worldwide
- Top quality color printed catalogues
- International customer care:
Phone +49 541 9620-20

Yearly 4 internationally recognized
auctions for coins and medals
with remarkable hammer prices!

Profit from our experience of more than 130 successful auctions –
consign your coins and medals! More information: www.kuenker.com

Fritz Rudolf Künker GmbH & Co. KG
Gutenbergstraße 23 · 49076 Osnabrück · Germany
Phone +49 541 9620-20 · Fax +49 541 9620-222
www.kuenker.com · service@kuenker.com
Located in: Berlin, Munich, Osnabrueck

